

10 éves
az Integritás
együttműködés

**JUBILEUMI
KIADVÁNY**

2011-2021

Bevezető

A korrupció elleni fellépés minden nemzet, így Magyarország számára is stratégiai jelentőséggel bír. Eredményessége nem csupán az adott ország megítélését, de a különféle gazdasági folyamatokat, a nemzetgazdaság fejlődését is nagymértékben befolyásolja.

A jól irányított állam egyik alappillére az államműködés átláthatóságának és elszámoltathatóságának biztosítása, illetve a tiszta közélet megteremtése, amelynek feltétele, hogy az állami szervek a közjó előmozdítását szolgálják. A közintézmények küldetésének így elválaszthatatlan része a korrupció elleni fellépés támogatása és az integritás alapú működés megvalósítása.

Az Állami Számvevőszék kezdeményezése alapján 2011. november 18-án a közigazgatási és igazgatásügyi miniszter, a legfőbb ügyész, a Legfelsőbb Bíróság (később Kúria) elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke közös nyilatkozatot írtak alá, amelyben kinyilvánították a korrupció elleni küzdelem iránti elkötelezettségüket. Leszögezték, hogy *„Az állami szervek a köz szolgálatára hivatottak és hivatásukat csak akkor képesek betölteni, ha áthatják működésüket a köz szolgálatából következő értékek: a szakmai felkészültség, a pártatlanság és elfogulatlanság, az erkölcsi fedhetetlenség, valamint a közérdek előtérbe helyezése az egyéni érdekekkel szemben...E nyilatkozat aláírásával személyes erkölcsi kötelezettséget vállalunk az általunk vezetett állami szerv korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, és a rendelkezésre álló legkorszerűbb eszközökkel történő fejlesztésére és felhívjuk a többi állami szerv vezetőjét is a csatlakozásra.”*

A korrupció elleni fellépés sikere és az integritás alapú közigazgatási kultúra megteremtése érdekében az államhatalmi szervek összehangolt együttműködésére van szükség.

Az összefogáshoz az elmúlt 10 évben több állami szervezet is csatlakozott: 2012-ben az Országos Bírósági Hivatal, 2014-ben a Belügyminisztérium, 2016-ban a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank, 2020-ban pedig a Gazdasági Versenyhivatal.

A közös nyilatkozat aláírása óta eltelt egy évtizedben hazánkban célzott és hatékony lépések történtek a korrupció megelőzése, illetve visszaszorítása érdekében. Magyarország zéró toleranciát hirdetett a korrupcióval szemben. A létrejött együttműködés hatására a különböző állami intézmények által képviselt korrupcióellenes tevékenységek több területen is szorosan összekapcsolódtak, egymásra épültek, illetve erősítették is egymást az elmúlt években.

Kiemelkedő eredménynek tekinthetjük, hogy a 2011-ben még jórészt ismeretlen integritás fogalom mára szerves részét képezi a közintézmények működésének. Magyarországon ugyanis kiépültek azok az integritásirányítási- és kontrollrendszerek, amelyek hozzájárulnak a korrupciós helyzetek rendszerszintű kialakulásának megelőzéséhez.

Bár a közös nyilatkozat célkitűzései teljesültek, az elért eredmények fenntartása és az integritáskultúra további erősítése érdekében az erőfeszítéseket folytatni kell.

E kiadvány az említett szervezetek elmúlt 10 évben végzett közös munkájának, elért eredményeinek, illetve az integritás kultúra bevezetése, - erősítése, valamint elterjedése érdekében meghozott intézkedéseket mutatja be. A kiadvány a kemény munka által elért eredményeket ismerteti, és egyben jó példával kíván szolgálni az elkövetkezendő generációk számára is, hogy a már megkezdett úton tovább haladva elkötelezetten tevékenykedjenek e nemes cél érdekében.

A kiadványban az Integritás Kerekasztal szervezetei által az integritás megvalósulásának, elmélyítésének érdekében végzett tevékenységek, valamint a közösen megtett intézkedések kerülnek bemutatásra.

Összefoglaló a közös eredményekről

Célzott és hatékony intézkedések születtek a korrupció elleni küzdelem területén

Az aláírók legfőbb célkitűzése az általuk vezetett állami szervek, intézmények korrupcióval szembeni ellenállóképességének erősítése, a korrupcióellenes eszköztár, valamint az integritás fejlesztése.

A korrupció elleni nemzeti szintű összefogás eredményességét számos célkitűzés megvalósulása szimbolizálja.

Többek között:

1. a Nemzeti Korrupcióellenes Program életre hívása,
2. a középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia létrejötte,
3. az integritás alapú hivatásetikát és kultúrát megtestesítő Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexének bevezetése,
4. a Bírák Etikai Kódexének elfogadása és a bírósági szervezetre vonatkozó integritási szabályzat megalkotása,
5. a legfőbb ügyész ajánlása az ügyészi hivatás etikai szabályairól,
6. az integritás kontrollokat létrehozó jogszabályok megalkotása.

Szintén a közszféra integritás szemléletének fejlődését és a korrupció elleni nemzeti összefogást mutatja:

7. az integritás tanácsadók hivatásrendjének létrehozása, valamint, hogy
8. az integritásirányítási rendszerekkel kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok beépültek, beépülnek többek között a közszolgálati szakemberek, a költségvetési szervek vezetői és

9. az állami tulajdont kezelő gazdasági társaságok vezetőinek képzésébe is.

Magyarországon ma már nemzetközi szinten is tudatosnak tekinthető a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés.

Az integritás alkotmányos keretei

Az integritás kultúra elterjedésének szándéka hazánkban a szabályozás szintjén is egyértelműen nyomon követhető. A nemzeti korrupcióellenes tevékenység egyes elemei a rendszerváltoztatást követően már létrejöttek, rendszerszintű, korrupcióellenes intézményrendszer azonban csak 2011. óta létezik.

Hazánkban már a jogállamiság alapját jelentő alkotmányos szinten jelenik meg a korrupció elleni fellépés, ugyanis a 2011-ben elfogadott Alaptörvény kimondja, hogy a központi költségvetésből csak átlátható szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető kifizetés. Az Alaptörvény 39. cikk (2) előírja, hogy *„a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.”* megteremtve ezzel annak feltételét, hogy a korrupcióra lehetőséget adó helyzetek létre se jöjjenek. A szabálykövető gazdálkodással, integritáselvű működéssel és vezetéssel, valamint az etikus viselkedéssel bíró szervezetek jelentős lépéseket tehetnek a korrupció ellen.

Az integritás kerekasztal keretében minden évben sor került a legfontosabb témák áttekintésére

Magyarország Kormányának szándéka, hogy a korrupcióellenes fellépésben minél szélesebb együttműködés valósuljon meg, ezért a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia elfogadásával egyidejűleg **2020-ban felkérte az együttműködésben még nem résztvevő állami szerveket a csatlakozásra.**

A közös nyilatkozatot aláírók kötelezettséget vállaltak arra is, hogy folyamatosan konzultálnak, valamint minden évben, az úgynevezett integritás kerekasztal ülés keretében a legfelsőbb vezetői szinten személyesen is találkoznak, és áttekintik az együttműködés eredményeit, valamint meghatározzák a jövőbeni célkitűzéseket.

Az elmúlt egy évtizedben az aláíró felek minden évben megtartották az integritás kerekasztal ülést, ahol beszámoltak egymásnak és a közvéleménynek az elért eredményekről, valamint áttekintették a jövőbeni célkitűzéseiket. Az ülések időpontja, helyszíne és résztvevői:

2011. december 9., Duna Palota

Résztvevők: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Legfelsőbb Bíróság, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék

Fókusztemák: az integritás szemlélet elméleti alapjai, nemzetközi kitekintés a legjobb nemzetközi gyakorlatokra, az integritás-menedzsment keretrendszere, az ÁSZ Integritás Projektje, a kormányzat rövid- és középtávú tervei a korrupció visszaszorítása érdekében.

2012. december 5., Igazságügyi Palota

Résztvevők: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal

Fókusztemák: önkormányzati gazdálkodás, integritás szemlélet meghonosítása, az együttműködés első évének tapasztalati, az ÁSZ integritás felmérési módszertanának véglegesítése.

2013. december 9., Állami Számvevőszék

Résztvevők: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal és a Baranya Megyei Kormányhivatal delegáltjai.

Fókusztemák: "Belső kontrollok és integritás az önkormányzatoknál" c. konferenciasorozat eredményei, 2013. évi Integritás felmérés eredményei, az önkormányzatok törvényességi felügyeletét ellátó kormányhivatalok közreműködése, feladatai.

2014. december 11., Igazságügyi Palota

Résztevők: Igazságügyi Minisztérium, Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, és a Magyarországra akkreditált diplomáciai testület tagjai

Fókusztemák: Bírák Etikai Kódexe, Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe, ügyészségi eljárások eredményei, Kúria belső kontroll kézikönyve, a bíróság szakmai működésének ellenőrzési nyomvonal, bíróságok iránti bizalmi index változása, a Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenysége, kormányzati célkitűzések, zéró tolerancia, 2014. évi Integritás felmérés eredményei, az integritás szemlélet terjedése.

2015. december 10., Belügyminisztérium

Résztevők: Igazságügyi Minisztérium, Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal

Fókusztemák: az Európai Unió antikorrupciós vizsgálatának eredménye, a megbízhatósági vizsgálatok ügyészi gyakorlata, az elmúlt évek statisztikai adatai a korrupciós bűncselekmények tekintetében, jogállamiság és korrupció elleni küzdelem, újraalkotott közbeszerzési szabályok, párt- és kampányfinanszírozás újraszabályozása és az új büntető törvénykönyv, az integritásirányítási rendszerek kiépítésének előrehaladása a 2015. évi Integritás felmérés eredményei alapján, a Kúria kockázatkezelési gyakorlatának megújítása, bíróságok integritás szabályzatának tervezete.

2016. november 17., Állami Számvevőszék

Résztevők: Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Nemzeti

Bank, Közbeszerzési Hatóság, valamint meghívást kaptak a Magyarországra akkreditált EGT tagállamok, illetve az Amerikai Egyesült Államok és Kanada külképviseleteinek vezetői

Fókusz témák: a megelőzést támogató kontrollok, a Kúria integritásának újabb három pillére, az Ügyészség korrupció elleni tevékenységének fejlesztése, az Integritás Felmérés legfrissebb 2016. évi eredményei, az MNB és a Közbeszerzési Hatóság korrupcióellenes tevékenységei.

2017. december 11., Magyar Igazságügyi Akadémia

Részvevők: Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Nemzeti Bank, Közbeszerzési Hatóság

Fókusz témák: Nemzeti Korrupcióellenes Program, hatósági eljárások fejlesztése, integrált elektronikus rendszerek az átláthatóság szolgálatában, Bírósági Integritás Munkacsoport, Informatikai Biztonsági Irányítási Rendszer Munkacsoport, Európai Csalás Elleni Hivatal) és EUROJUST (Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége) együttműködések tapasztalatai, vádemelési gyakorlat alakulása a korrupciós ügyek esetében, Integritás Felmérés eredményei, kiemelten kockázatos területek a köz- és magánszféra érintkezési pontjain, Kúria megújult integrált kockázatkezelés és az integritást sértő események kezelésének eljárásrendje, jegybank felügyeleti területe átszervezése, Közbeszerzési Hatóság új beszerzési szabályzata, illetve tevékenységének eredménye, 2017. évi integritás felmérések eredményei (közszféra és állami tulajdonú gazdasági társaságok).

2018. december 10., Országház

Résztvevők: Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Nemzeti Bank, Közbeszerzési Hatóság

Fókusz témák: a korrupciós veszélyek megelőzését biztosító integritáskontrollok kiépítettségének állapota a 2018. évi Integritás felmérés alapján, mérési rendszerek megbízhatósága, az eredmények fenntartása és integritáskultúra további erősítése érdekében végzendő tevékenységek.

2019. december 4., Igazságügyi Palota

Résztvevők: Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Nemzeti Bank, Közbeszerzési Hatóság

Fókusz témák: a korrupció elleni rendszerszintű fellépés eredményessége, a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia előkészítése, e-közigazgatás integritás alapú fejlesztése, Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer működésének tapasztalatai; korrupciós büntetőjogi eljárások eredményei, mérési rendszerek; Közbeszerzési Hatóság bírságolási gyakorlata, az ítélezési és igazgatási munka átláthatóságának és integritásának fejlesztése terén elért eredmények, az integritás szerepe az MNB új felügyeleti stratégiájában, az ügyészség vádemelési gyakorlatának alakulása európai összehasonlításban.

2020. november 26., online ülés, Magyar Nemzeti Bank

Résztvevők: Belügyminisztérium, Kúria, Legfőbb Ügyészség, Állami Számvevőszék, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Nemzeti Bank, Közbeszerzési Hatóság, Gazdasági Versenyhivatal

Fókusz témák: a COVID-19 világijárvány és hatásai; a korrupciós kockázatok megelőzését biztosító rendszerek fejlesztése; az integritáskontrollok monitoring alapú értékelésének eredményei; a

társadalmi bizalom megőrzésének kihívásai; a gazdaság fenntartható kifehéritésének előrehaladása az áfa-rés csökkenés viszonylatában.

A korrupcióellenes együttműködéshez csatlakozó szervezetek munkája hozzájárult a korrupciós kockázatok hitelesebb, objektívabb, ezáltal kiegyensúlyozottabb megítéléséhez, mivel az állami szervek együttműködését és eseményeit figyelemmel kísérik a hazánkról véleményt alkotó, itt működő hazai és nemzetközi civil szervezetek.

Az együttműködő intézmények kiemelt figyelmet fordítottak arra is, hogy az állampolgárok hiteles és részletes tájékoztatást kapjanak a korrupció elleni küzdelemről, annak eredményeiről. Ennek jegyében folyamatosan tájékoztatták a közvéleményt, a média és az érintett szervezetek képviselőit az ülésekről, az elért eredményekről 2014-től kezdődően közös sajtónyilatkozatokat is kiadtak.

Az együttműködés egyik legkiemelkedőbb eredménye, hogy részben annak köszönhetően megvalósult a közszféra teljes szemléletváltása, az integritásirányítási rendszer kiépítése, ezáltal a korrupció elleni küzdelem alkotmányos alapokra helyezése. Az integritás szemlélet szerves részévé vált a közszféra működésének, így ma már egyetlen egy közintézmény sem tekinti küldetését megvalósíthatónak az integritás szemlélet érvényesítése és a korrupció elleni küzdelem nélkül.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a magyar demokratikus államberendezkedés garanciális alapintézménye. Küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel támogassa a közpénzekkel, a közvagyonnal való szabályos, célszerű, eredményes, hatékony és átlátható gazdálkodást.

Magyarország Alaptörvényének 39. cikk (2) bekezdése előírja, hogy *„a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.”* A korrupció elleni küzdelemben az utóbbi években előtérbe került a megelőzés. A korrupcióra adott stratégiai és fenntartható válasz az integritás megeremítése és megszilárdítása, amelyben az Állami Számvevőszéknek kiemelkedő szerepe van.

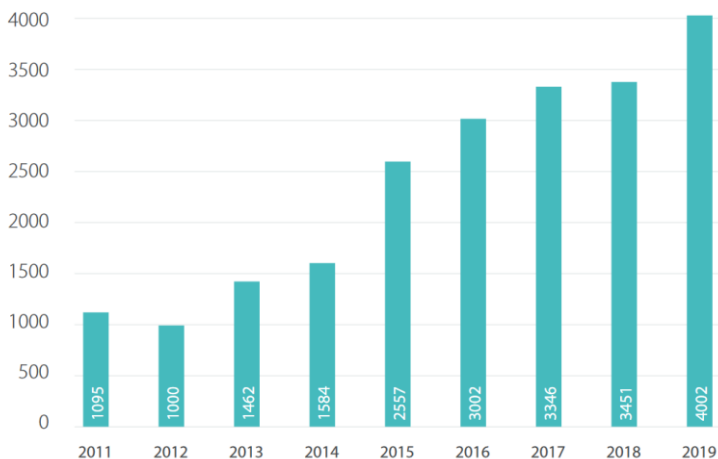
Az Országgyűlés az ÁSZ 2007. évi tevékenységéről készült beszámoló elfogadásakor mondta ki először, hogy az intézménynek tevékenységéből adódóan fokozott figyelmet kell fordítania a korrupció tipikus kiváltó okaira, területeire, továbbá rá kell mutatnia a jogalkalmazási hiányosságokra. Felismerve e tevékenységek fontosságát az Országgyűlés a 35/2009. (V. 12.) határozatában egyetértett azzal, hogy a Számvevőszék, a stratégiai céljaival összhangban vizsgálja a korrupciós kockázatot jelentő területeket és

valósítsa meg a korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló kiemelt, már jóváhagyott projektet.

Az ÁSZ egyik különösen nagy jelentőségű tevékenysége volt az elmúlt 10 évben az integritás kultúra megteremtése és megszilárdítása a közsféra intézményei, valamint a nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok körében.

Az ÁSZ 2011. és 2019. között az Országgyűlés döntésével összhangban minden évben elvégezte a hazai intézmények integritás kultúrájának meghonosítását és elterjesztését szolgáló, holland tapasztalatok alapján kidolgozott Integritás felmérést. A felmérésben való részvétel során a közintézmények egy kérdőív segítségével szembesültek az őket fenyegető korrupciós veszélyekkel, valamint integritási kontrolljaik kiépítettségének hiányosságaival.

AZ INTEGRITÁS FELMÉRÉSBEN RÉSZTVEVŐ VÁLASZADÓ INTÉZMÉNYEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA

Az integritás megőrzése és a korrupció megelőzése felértékelődött a világjárvány idején, az Állami Számvevőszék pedig tudatában van a korrupció megelőzéséért viselt felelősségének. Ezért – míg a járvány előtt a felmérések a prevenciót szolgálták – a járvány kitörése óta az Állami Számvevőszék ellenőrzései meghatározó részben az

integritáskontrollok monitoring alapú értékelésére helyezik a hangsúlyt. 2020-2021 években 3197 önkormányzatnál, 1284 önkormányzati hivatalnál, továbbá 3341 önkormányzati irányítás alatt álló intézménynél és 791 társulás irányítása alá tartozó intézménynél értékelte a korrupció elleni védettséget biztosító rendszerek kiépítettségét, mellyel egyrészt az önkormányzat hatékony működését megalapozó szabályok betartásához nyújtott támogatást, másrészt pedig hozzájárult a korrupciós kockázatok elleni eredményes védekezéshez, illetve az átláthatóság biztosításához is.

A teljes hazai önkormányzati rendszer ellenőrzésének fő célja annak értékelése volt, hogy a helyi önkormányzatoknál, illetve az azok gazdálkodási feladatait ellátó önkormányzati hivataloknál megteremtették-e az integritás biztosításához szükséges feltételeket, kialakították-e az integritási kontrollokhoz kapcsolódó, valamint a korrupció elleni védelmet szolgáló szabályozásokat. A monitoring típusú ellenőrzés a helyi önkormányzatok integritás alapú működésének lényeges területeire fókuszált, és a lényeges dokumentumok kritikus területeinek ellenőrzésével lehetőséget biztosított a helyi önkormányzatok integritásának értékelésére.

A korábbi ellenőrzési tapasztalatok, a „jó gyakorlatok” beazonosítása, valamint az integritási felmérések alapján, az Állami Számvevőszék 26 dokumentumot azonosított az önkormányzatok integritását jelző dokumentumként. Ezek többségében alapvető, jogszabályok által előírt szabályozások és nyilvántartások, amelyek az integritás alapú működést támogatják, de beazonosításra kerültek olyan egyéb szabályozások is, amelyeket jogszabályok ugyan nem írnak elő, azonban az integritás alapú működéshez, ezáltal pedig a korrupciós kockázatok mérsékléséhez elengedhetetlenek.

Emellett az elmúlt 10 évben az ÁSZ értékelte a költségvetési intézmények, az állami és nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok és köztestületek integritását. 2012-ig átlagosan 400-600 helyszínt ellenőrzött az ÁSZ évente. 2021-re képessé vált akár 10 ezer szervezet ellenőrzésére is.

Az Állami Számvevőszék célja nem a hibakeresés, hanem az, hogy a feltárt hiányosságok megszüntetésével az ellenőrzött szervezetek megerősítsék a korrupciós kockázatokkal szembeni ellenálló-képességüket, amellyel hozzájárulnak a közpénzügyi helyzet javulásához.

Az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható működés elősegítésére vonatkozó stratégiai cél megvalósítása érdekében a Számvevőszék prioritásként kezeli a közpénzzel gazdálkodó szervezetek esetében a belső kontrollrendszer működésének ellenőrzését, ugyanis enélkül nem valósítható meg a közpénzek és a közvagyon átlátható, szabályszerű, eredményes, valamint hatékony felhasználása.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzései mellett egyik legfontosabb küldetésének tekinti a tudásmegosztást, amelynek keretében idén 8. alkalommal rendezte meg a Nemzetközi Integritás Szemináriumot. Az online formában megrendezett szemináriumon közel 38 ország, mintegy 86 számvevőszéki szakértője vett részt.

Az Állami Számvevőszék saját belső működésében is érvényesíti az integritás szemléletet, amely amellet, hogy áthatja az ÁSZ munkafolyamatait és szabályrendszerét, szilárd értékrendet és támogató iránymutatást ad a munkakultúra fejlesztéséhez. Szervezeten belüli megvalósulását a saját belső kontrollrendszer fejlesztése, a kockázatelemzés és a kockázatalapú téma- és helyszínekiválasztás módszertanának megújítása, a közérdekű bejelentések kezelésének átalakítása, valamint az összeférhetlenség szigorú szabályainak betartása segíti.

A Kúria bíróság, az Alaptörvény szerint az ítélkezést ellátó általános hatáskörű bíróságok egyike. Ugyanakkor a Kúria más, mint a többi bíróság: saját ítélkező szintjén egyedülként működve, az egyedi ügyekben történő igazságszolgáltatás mellett köteles biztosítani a bírósági jogalkalmazás egységességét. E feladatot és a vele járó felelősséget átruházni, megosztani vagy szétteríteni nem lehet. Ez a felelősség azonban ma már nem csupán a jogegységi határozatokhoz kapcsolódik: a Kúria felülvizsgálati, rendes jogorvoslati ügyekben hozott határozatai sem korlátozódnak az éppen elbírált jogvitára, ugyanis a bennük foglalt jogértelmezés az egész bírósági rendszerre nézve kötőerővel bír.

A Kúriának ezért szilárdnak, megbízottnak és megbízhatónak kell lennie. A megbízhatóság feltétele pedig az átlátható, minden illetéktelen befolyástól mentes intézményi működés. A Kúria ezért a korrupcióellenes ügyekben folytatott büntető igazságszolgáltatás és jogegységesítés mellett folyamatosan biztosítja a saját bírói és tisztviselői karára vonatkozó munkafolyamatok ellenállóképességét, illetve kezdettől fogva részt vesz az állami szervek korrupcióellenes együttműködésében is.

Az együttműködést elindító közös nyilatkozat 2011 decemberi aláírása óta a Kúria jelentős mértékben fejlesztette korrupcióellenes eszköztárát: valamennyi igazgatási munkafolyamat szabályozása megvalósult, belső ellenőrzési kézikönyvet állított össze, kockázatkezelési munkacsoport és integritásfelelős működik, fokozott

adatbiztonságot szolgáló informatikai fejlesztések valósultak meg és biztonságtudatosítási képzéseket szervezett.

Az integritással kapcsolatos problémák kezelése a Kúrián alapvetően az igazságszolgáltatási, azon belül pedig elsősorban a büntető ítélezés keretén belül valósul meg, ezért alapjaiban tér el az állami szervek által elsősorban a közsférában, azon belül is a közigazgatási dolgozókat és eljárásukat érintő integritás-helyzetek kezelésétől. Mindezt elsősorban a Kúria sajátos alaptörvényi szerepe határozza meg. Ennek megfelelően a Kúria elsősorban a büntetőjogi jogkövetkezmények tekintetében foglal állást az integritást sértő cselekményekről. Ide tartozik a korrupcióval kapcsolatos ítélezés, valamint a megbízhatósági vizsgálatra vonatkozó korábbi elvi iránymutatások és annak törvényessége tekintetében határozatok meghozatala. Ezen határozatokat az integritás kockázatok kezelésével foglalkozó társszervek számára a Kúria rendszeresen rendelkezésre bocsátja.

A büntetőjog egyébként a személyes felelősség, azaz az alanyi bűnfelelősség elvén alapul, így korrupció csak bizonyított bűncselekmény esetén állapítható meg. A Kúria ily módon és elsősorban a felderített és alsóbb fokú bíróságok által már elbírált bűncselekmények vonatkozásában fejt ki álláspontját.

A Kúria az ítélezésben tehát egyfajta „végpont”, melynek kapcsán az eseti döntések és iránymutatások meghozatalával alakítja ki a korrupciós, valamint az ahhoz jellegében nagyon hasonló bűncselekmények kapcsán az álláspontját. A Kúria munkatársai emellett részt vesznek az országos kollégiumvezetői értekezleteken, a törvényszékek és ítélőtáblák kollégiumi ülésein, szakmai és regionális kollégiumokon, valamint előadóként a Magyar Igazságügyi Akadémia által rendezett képzéseken.

Mivel a Kúria elsődleges alkotmányos feladata a jogegység biztosítása, ezért az integritást érintő cselekményekkel és eseményekkel kapcsolatban is célja, hogy a jogalkalmazók és a jogkövető állampolgárok felé is közvetítse mindazon álláspontot, amelyet a fentiek szerint kialakított.

A Kúria ezért igyekszik az érintett körben is kellő szigorral érvényesíteni az állam büntetőjogi igényét. A vizsgált kérdések közül kiemelt jelentőségű az ügynevezett megbízhatósági vizsgálat, mint a megelőzés elsődleges eszközének monitorozása a harmadfokú, valamint a felülvizsgálati eljárások során. Az alsóbb fokú bíróságokon kialakult eltérő álláspontokra figyelemmel, ezen jogintézmény kapcsán kiemelt jelentősége van a joggyakorlat egységesítésének és nem utolsósorban az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata értelmezésének. Ez elsősorban az alábbi kérdésekre terjed ki: a törvénytelen hatósági felbujtás, a döntési szabadság biztosítása, a bizonyítékok törvényességének vizsgálata, a végrehajtási terv kereteinek értelmezése, valamint annak vizsgálata, hogy minden esetben szükséges-e a büntetőeljárás és a büntetőjogi szankció.

Az előzőekben kifejtettekkel kapcsolatosan a Kúria mindig is indokoltnak tartotta, hogy az együttműködésben részt vevő intézmények és a széles nyilvánosság előtt is beszámoljon a korrupcióval összefüggő bűncselekményeket érintő ítélező és jogegységesítő tevékenységéről. Az elmúlt években Magyarország legfőbb bírói fóruma iránymutató döntéseket hozott az igazságszolgáltatás és a jogkereső állampolgárok számára a magyar állami szerveket is érintően. [Ebben a körben az alábbi határozatokat érdemes kiemelni: 1/2019. számú BJE határozat, Bfv.III.1310/2018/22. (EBH2019.B.15.), Bfv.I.14/2019/18., Bhar.I.302/2019/20., Bhar.I.746/2019., 1.]

MAGYARORSZÁG ÜGYÉSZSÉGE

Magyarország Ügyészsége aktív szerepet vállalt a magyar igazságszolgáltatás és egyes állami szervezetek által 2011 novemberében kezdeményezett munkában, amely a korrupcióval szembeni ellenállóképesség erősítését, a korrupció elleni fellépés eszközeinek fejlesztését tűzte ki célul. Az idén tíz éves együttműködés keretében Magyarország Ügyészsége megerősítette külső kapcsolatait hazai és nemzetközi szinten mind az igazságszolgáltatásban, mind pedig a közigazgatásban közreműködő független szervezetekkel. A korrupció elleni minél hatékonyabb fellépés érdekében belső szervezeti átalakításokat végzett és szervezeti szinten, illetve a személyi állomány tekintetében is a prioritások közé emelte ezt a feladatot.

Az ügyészség 2011-ben létrehozta a Korrupció Elleni Ügyek Osztályát a Központi Nyomozó Főügyészségen, majd második lépésként 2012 elején integrálta a katonai ügyészséget az ügyészi szervezetbe. Ennek eredményeként a katonai ügyészek – a katonai eljárásra tartozó ügyek nyomozása mellett – a közélet tisztasága elleni eljárásokban is aktívan részt vesznek.

A munka ezzel nem ért véget, a bűncselekmények nemzetközivé válása, a vagyonmentés kérdése, illetve a terrorizmus-finanszírozás elleni küzdelem miatt szükségessé vált két új szervezeti egység létrehozása: 2015 tavaszától működik a Központi Nyomozó Főügyészségen a Nemzetközi Együttműködési és Koordinációs Osztály, illetve a Pénzmosás és Terrorizmus Finanszírozása Elleni

Osztály. Néhány hónappal később, 2016 januárjában pedig a Legfőbb Ügyészségen jött létre két új főosztály: a Korrupciós és Kiemelt Ügyek Főosztálya, illetve a Terrorizmus, Pénzmosás és Katonai Ügyek Főosztálya.

A belső, szervezeti munka az ügyészség hosszú távú intézményi stratégiájának elfogadásával folytatódott. A program tíz komplex akciót tartalmazott, és összesen 36 különböző stratégiai projektet foglalt magában, amelyek közül több is érintette a törvényes, hatékony, transzparens, korrupciómentes működést. Ezt a programot erősítette 2014-ben az ügyészek etikai kódexének elfogadása.

Az ügyészség és az Állami Számvevőszék rendszeres, éves belső felmérései azt mutatják, hogy az ügyészség a tevékenységéből adódó veszélyek ellenére képes hatékony eszközökkel megelőzni, illetve csökkenteni a korrupciós kockázatokat, emellett fejleszteni tudja szervezetének integritását is.

A hazai igazságszolgáltatási és közigazgatási szervekkel folyamatos az együttműködés. A 2011-es nyilatkozatot aláíró intézmények arra törekcsenek, hogy minél többször megosszák egymással az úgynevezett „jó gyakorlatokat”. A képzések mellett, konkrét esetekben is hatékonyan előzik meg a korrupciót a felek. Erre jó példa a Nemzeti Védelmi Szolgálat és az ügyészség egymásra épülő munkája a megbízhatósági vizsgálatok során. Ezek segítségével kiszűrhetők a korrump állami alkalmazottak.

Fontos szerepet vállalt az ügyészség az új büntetőeljárásról szóló törvény kodifikációs folyamatában is. Az ügyészség egyetértett azzal, hogy a törvény szűkítette a mentesség körét, illetve, hogy megjelent a szabályozásban a speciális nyomozati technikák alkalmazása, amely elengedhetetlen feltétele a korrupció felderítésének és bizonyításának.

Az Ügyészségnek kiváló a kapcsolata a Belügyminisztériummal is, amelynek eredményeként – egy 2016-os, kiskunhalasi incidens óta – telefonos vész hívó rendszert működtet szervezetük. E rendszernek is köszönhetően, az ügyészségi épületek, a személyi állomány és az adatvagyron a korábbiakhoz képest nagyobb védelemben részesül. Az

integritás megteremtésének ugyanis alapvető feltétele a személyi és szervezeti biztonság.

A belső szervezeti átalakításokat és a hazai igazságszolgáltatási, közigazgatási szervezetekkel folyó hatékony munkát a nemzetközi felmérések, együttműködések is visszaigazolják.

A magyar ügyészség aktívan részt vesz az Eurojust, illetve a különböző közös nyomozócsoportok munkájában. Ladislav Hamran, az Eurojust elnöke szerint az Európai Unión belül sosem volt olyan szoros az igazságszolgáltatás egyes szervezetei közötti együttműködés, mint az elmúlt időszakban. A magyar ügyészség az első, 2011-ben – a nemzetközi fogadási család-sorozat kapcsán – kötött megállapodás óta több mint 40 ügyben vett részt más uniós országokkal közös nyomozócsoportokban.

Az Európai Unió Csalás Elleni Hivatala és Magyarország Ügyészsége között vezetői és szakértői szinten is hagyományosan jó a kapcsolat. Jól teljesít a magyar ügyészség, ha az OLAF igazságügyi ajánlásai utáni vádemelések arányát értékeljük. Az OLAF 2020-as éves jelentése szerint a magyar ügyészség az uniós átlagot – ami 37 százalék – jelentősen meghaladó mértékben, az OLAF által kezdeményezett ügyek 67 százalékában emelt vádat 2016 és 2020 között. Ezzel párhuzamosan évről évre folyamatosan csökken az OLAF magyar ügyészséghez eljuttatott igazságügyi ajánlásainak a száma, így 2020-ban mindössze két igazságügyi ajánlást fogalmaztak meg. Az OLAF egyre többször olyan ügyben tesz igazságügyi ajánlást, amelyben már folyik Magyarországon nyomozás. Mindez azt mutatja, hogy a korábbi erőfeszítések, illetve a magyar szabályozás fejlődése meghozta az eredményeket.

Minden más Európai Uniósz szervvel is együttműködik az ügyészség, hogy minél hatékonyabban lépjen fel a korrupció ellen. Ez a szándék vezette a szervezetet, amikor idén áprilisban – a nem csatlakozott országok közül elsőként – munkamegállapodást kötött az Európai Ügyészséggel.

A korrupcióellenes munka összetett, de már látszanak a hazai és nemzetközi együttműködések eredményei, amelyekről legutóbb az Európai Bizottságnak készült, a magyar jogállamiságról szóló munkaanyag is szólt. A magyar igazságszolgáltatást, illetve ezen belül az ügyészséget a dokumentum hatékony, jól teljesítő szervezetként írja le az eljárások minőségét és hosszát tekintve, külön kiemelve a digitalizációt, mint olyan technológiai megoldást, amely a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzetben is biztosította, illetve biztosítja az igazságszolgáltatás működését. Az uniós jelentéstevők előkészítő anyaga azt is kiemeli, hogy a GRECO (a Korrupció Elleni Államok Csoportja) ügyészséggel kapcsolatos legtöbb ajánlását Magyarország végrehajtotta.

OBH

Az Alaptörvény 25. cikkének (5) bekezdése alapján az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke látja el a bíróságok igazgatásának központi feladatait. Az OBH már működésének első évében, 2012-ben csatlakozott az állami szerveknek a korrupció elleni küzdelemben való együttműködéséről szóló – az Állami Számvevőszék elnöke, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, a Legfőbb Ügyész és a Közigazgatási és Igazságügyi Miniszter által 2011. november 18. napján megtett – közös nyilatkozathoz.

Szintén maga az Alaptörvény – a XXVIII. cikkének (1) bekezdésében – tartalmazza a bíróságok működésével kapcsolatos két legfőbb elvárást: a függetlenséget és a pártatlanságot.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) és a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) ezen elvárások teljesüléséhez részletes szabályrendszert alkotott, amit kiegészít az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.), vagyis a bírósági szervezet egészének integritását garantáló normák a jogforrási hierarchia magas szintjén kerültek meghatározásra.

A bírákra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok a párttagság és a politikai tevékenység tilalma mellett szigorú együttalkalmazási tilalmat is tartalmaznak, amely szerint a bírósági vezetők hozzátartozója a bírósági vezető által vezetett bíróságon vagy bírósági szervezeti egységben bíróként nem működhet.

Ezen felül a bíró által végezhető egyéb keresőtevékenységek is jelentős korlátozás alá esnek: a bíró a tisztsége ellátásán kívül csak tudományos, oktatói, edzői, versenybírói, játékvezetői, művészi, szerzői jogi védelemben részesülő, lektori és szerkesztői, valamint

műszaki alkotómunkát végezhet kereső tevékenységként és nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban állhat.

A bírói kar integritását támogatják a vagyonyilatkozattételre vonatkozó szabályok is, amely szerint a bírácnak – a velük egy háztartásban élő hozzátartozóikra is kiterjedően – háromévenként vagyonyilatkozatot kell tenniük.

A fenti előírások jelentős része az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában is megfelelően irányadó, ezáltal biztosítva a teljes bírósági szervezet integritását.

A bírói munka befolyásmentességéhez járul hozzá az is, hogy a bírácát az országgyűlési képviselővel azonos terjedelmű mentelmi jog illeti meg, azzal, hogy annak felfüggesztéséről a köztársasági elnök dönt.

Az OBH elnöke a bírósági szervezet fenti jogszabályok által meghatározott működéséhez azzal tud hozzájárulni, hogy egyrészt biztosítja a bírósági munka igazgatási feltételeit, másrészt a kinevezési jogkörébe tartozó vezetőktől is elvárja e szabályok érvényesítését.

A fenti jogszabályi előírásokat így kiegészítik, illetve részletezik az OBH elnöke által megalkotott belső normák, amelyek közül kiemelendő a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás és az integritási szabályzatról szóló 6/2016. (V. 31.) OBH utasítás.

Mindezekon túlmenően a Bszi. 103. § (1) bekezdésének e) pontja az Országos Bírói Tanács (OBT) hatáskörébe utalja a Bírác Etikái Kódexének elfogadását: a testület a jelenleg hatályos etikai kódexet 2014. november 10. napján fogadta el.

Mivel az OBH elnöke felel a Bszi. 76. § (7) bekezdése alapján a bírósági szervezet központi oktatásának megszervezéséért, így a képzések során is fokozott szerepet kapnak az etikai és integritási jellegű szabályok.

A bírósági titkárok – vagyis a jogi szakvizsgával rendelkező, egyes ügycsoportokban önállóan is eljáró, a bírói utánpótlás „derékhadát” jelentő igazságügyi alkalmazottak – a bírói hivatásra felkészítő négymodulos képzés első modulja keretében a bírói hivatással kapcsolatos etikai, integritási és hivatásrendi kérdésekkel foglalkoznak. 2012 óta ezen kívül kiemelt szerepe van az Alkotmányvédelmi Hivatallal közösen megszervezett ún. „awareness” képzéseknek, amelyek a belső és külső integritási kockázatokra hívják fel a bírósági dolgozók figyelmét.

E képzések jelentőségét – a prevenció hatás mellett – az adja, hogy a Bjt. 105. §-ának b) pontja szerint fegyelmi vétséget képez, ha a bíró az életmódjával, magatartásával a bírói hivatás tekintélyét sérti vagy veszélyezteti.

A bírókkal szembeni fegyelmi eljárások pártatlan lefolytatásához hozzájárul, hogy azt velük szemben egy, az OBT által kinevezett bírásból álló független testület, a Szolgálati Bíróság folytatja le.

Az OBH folyamatosan nyomon követi a bírókkal és az igazságügyi alkalmazottakkal szemben lefolytatott fegyelmi eljárások alakulását és arról az Országgyűlés, illetve az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága részére – a Bszi. 76. § (8) bekezdésének c) pontja szerint – előterjesztett beszámolóit által a nyilvánosság felé is számot ad.

A jogszabályok és a normatív utasítások által meghatározott jogi környezet lehetővé teszi, hogy a bírák ítélkező tevékenységük során függetlenül és pártatlanul végezhessek munkájukat, a bírósági igazgatási szervezet pedig ugyanezen alapelvek szerint átláthatóan működtesse a bíróságokat.

A rendszeres beszámolók mellett számos külső állami szerv folytat vizsgálatokat a bíróságokon: például az Állami Számvevőszék minden évben megvizsgálja a költségvetés „Bíróságok” fejezetéhez tartozó intézményeket és a fejezeti kezelésű előirányzatokat a zárszámadás során, a Magyar Nemzeti Levéltár vizsgálja az iratkezelés szabályszerűségét, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vizsgálja az eljárási illeték kezelésének szabályszerűségét.

Össességében rögzíthető tehát, hogy a bíróságok jogszerű és az integritás elvének megfelelő működése számos jogszabályon és normatív utasításon alapul, és amelyek gyakorlati megvalósulásához az OBH elnöke mellett más állami szervek ellenőrzései is hozzájárulnak.

BELÜGYMINISZTERIUM

Az állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítéséről és a korrupcióellenes eszköztár fejlesztéséről szóló közös nyilatkozathoz 2014-ben csatlakozva a Belügyminisztérium is kifejezte elkötelezettségét a korrupció elleni küzdelemben.

Az antikorrupciós fellépés két pilléren alapul: a korrupciómegelőzésen és a hatékony bűnüldöző tevékenységen.

Az elmúlt időszakban a minisztérium kiemelt hangsúlyt helyezett az e-közigazgatás fejlesztésére, mint a technológiaalapú korrupciómegelőzés eszközére. A hivatali korrupció létrejöttéhez ugyanis nagymértékben hozzájárul a közigazgatási szerv széleskörű mérlegelési jogkörének fennállása és az ügyintéző-ügyfél interperszonális kapcsolatok nagy száma.

Első lépésben a jogalkotó 2016-tól megteremtette az automatikus döntéshozatal közigazgatási hatósági eljárásokban való alkalmazásának jogszabályi kereteit, melynek gyakorlati megvalósítása egyes ügytípusokban – a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia keretében – jelenleg is folyik. A Digitális Nemzet Fejlesztési Program „Digitális Állam” pillér megvalósítása érdekében a Kormány megalkotta az elektronikus ügyintézés szabályait, amely

magában foglalja a hatósági, bírósági és szabálysértési, valamint az állami szervek által lefolytatott egyéb eljárások tekintetében az elektronikus ügyintézés keret-szabályrendszerét, a hatóságok egymás közötti (e-Hivatali Kapu, Cégekpu) és lakossággal történő (Ügyfélkapu) elektronikus kommunikációját.

Az e-közigazgatás fejlesztésének további, jelentős mérföldkövei: E-önkormányzat portál, amely az önkormányzati ügykezelés egységes platformjaként működik; Elektronikus Egészségügyi Szolgáltató Tér (EESZT) az egészségügyi intézmények és szolgáltatók, valamint a betegek hatékony, digitális összeköttetésére, az egészségügyi bürokrácia csökkentésére; az elektronikus személyazonosítást lehetővé tévő e-Személyi igazolvány bevezetése; a Google Play áruházon keresztül elérhető: OkmányApp (amely 13 ügýtípus intézését teszi lehetővé), Autoszkóp (amely a gépkocsik nyilvántartási adatainak, a műszaki vizsgák időpontjainak és kilométeróra-állásainak együttes lekérdezését biztosítja rendszám alapján), a RUTIN (Rendőrségi Útinformációs Rendszer); Jármű Szolgáltatási Platform, amely a jármű életútjának lényeges adatait tartalmazza; a SZÜF, személyre szabott ügyintézési felületet a szuf.magyarorszag.hu oldalon, amely hazai e-közigazgatási szolgáltatások gyűjtőoldala.

A bűnüldözés megerősítésében új alapokat teremtett a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) 2011-es megalakulása. Ezzel egy olyan új szemléletű rendvédelmi szerv jött létre, amely célja egy átláthatóan, elszámoltathatóan működő közigazgatás megteremtése, ahol a dolgozók magas belső morállal bírnak, így ellenállnak a korrupciós törekvéseknek. A bűnfelderítés eredményességéhez hozzájárult, hogy az elmúlt 10 évben az NVSZ állománya 400 főről 660 főre emelkedett, amivel párhuzamosan hatásköre is jelentősen bővült: az általa védett szervek munkatársainak száma 93 ezerről, 450 ezerre emelkedett, így bűnfelderítő, bűnmegelőző tevékenysége 2021-re lefedi a közszféra, azon belül a rendvédelem, valamint az állami egészségügy szinte valamennyi szervezetét, munkavállalóját.

A jelentős technikai és informatikai fejlesztéseken túl két új jogintézmény bevezetése is támogatta az NVSZ munkáját: a megbízhatósági vizsgálat és a kifogástalan életvitel ellenőrzés. A megbízhatósági vizsgálat során olyan, a valóságban is előforduló élethelyzetet alakítanak ki mesterségesen, amely alkalmas annak ellenőrzésére, hogy az érintett az adott szituációban eleget tesz-e hivatali (munkaköri) kötelességének. A kifogástalan életvitel ellenőrzés során azt vizsgálják, hogy az állományba jelentkező vagy a

már állományban lévő személy képes-e szolgálatát befolyástól mentesen ellátni, magánélete, esetleges büntetett előélete nem csorbítja-e a rendvédelmi szervek tekintélyét.

A korrupciós ügyek elleni fellépés sikerét jelzi, hogy az NVSZ működésének első 10 éve alatt büntfelderítés eredményeképp 1318 ügyben 8733 személy ellen tett feljelentést, megbízhatósági vizsgálat során 127 esetben volt megállapítható bűncselekmény elkövetése, 842 személynél pedig az ellenőrzés kifogásolható életvitelt állapított meg.

A korrupciómegelőzésnek 2014-től napjainkig két antikorrupciós nemzeti stratégia ad keretet. A Nemzeti Korrupcióellenes Program (2015-2018) és a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia (2020-2022) cselekvési terveiben meghatározott alábbi feladatok végrehajtásával járult hozzá a Belügyminisztérium az antikorrupciós küzdelem megerősítéséhez.

- Módszertani útmutatókkal és ajánlásokkal támogatta az államigazgatási szerveket a korrupciós kockázatok kezelésében, szervezeti integritásuk erősítésében és az integritást sértő cselekmények azonosításában. Műhelymunkákkal, konferenciákkal, tréningekkel segítette a közigazgatási, rendvédelmi és önkormányzati szakembereket, illetve az üzleti élet szereplőit.
- A korrupciómegelőzés, személyi- és szervezeti integritás témakörében készült számos tananyag, oktatófilm és kiadvány közül kiemelt érdemel a „Te döntesz”, a „Közszolgálati hivatásetika” és a „Hogyan mondjunk nemet?” című e-learning, oktatási modul és kiadvány.
- Az ügyészséggel való közös képzéssorozat a hatékonyabb bűnüldözést, a közös gondolkodást segítette elő.
- Két átfogó médiakampány (2014-2015. „Tisztességesen veled!”, 2018-2019. „Játssz tisztán!”) kisfilmjei, rádiószpotjai, hírlevelei, plakátjai a 16-55 év közötti magyar lakosságot, a hazánkban működő multinacionális cégek, valamint a magyar tulajdonú kis- és középvállalkozások közép- és felsővezetőit, illetve a közigazgatásban dolgozókat célozta.

- Egy kijelölt határrendészeti kirendeltség vonatkozásában vizsgálat folyik a korrupciós kockázatok csökkentésének lehetséges feltételei, illetve módjai megállapítására.
- Nemzetközi együttműködés alapján – az OECD Vesztegetés Elleni Munkacsoport ajánlásait figyelembe véve – 2022-ben képzés indul a külföldi hivatalos személy megvesztegetésével kapcsolatos feljelentési kötelezettséggel, valamint a jogi személyek nemzetközi vesztegetéssel összefüggő felelősségével kapcsolatos ismeretek átadására a közszféra intézményei, valamint a kis- és középvállalkozások körében.

A feladatok sok esetben a hazai társzervekkel együttműködésben valósulnak meg:

- A Nemzeti Bünmegelőzési Tanáccsal közösen készült el az „iskolai szakmai nap” módszertan a 7-10. osztályos tanulók számára az integritás fogalom tudatos bevezetése érdekében.
- Az ügyészséggel folytatott sikeres antikorrupciós képzéssorozat 2021-től a bírakkal is kiegészül.
- A Nemzeti Köszszolgálati Egyetem közreműködésével folyik a korrupciós és integritási kockázatokkal fokozottan érintett álláshelyek és munkakörök feltérképezése, valamint – a korrupció szempontjából pozitív és negatív példák bemutatása érdekében – szakmai életutakat bemutató interjúk felvétele egyes, kiválasztott állománytagoktól.

A Belügyminisztérium elkötelezett az eddig elért eredmények megőrzésében és a munka folytatásában a korrupció megelőzése és felderítése területén.

A Közbeszerzési Hatóság az Állami Számvevőszék kezdeményezésére létrejött együttműködés öt éves évfordulóján, 2016. november 17-én csatlakozott a korrupcióellenes összefogáshoz, ezáltal is erősítve elköteleződését az átlátható, etikus és feddhetetlen szervezeti működés iránt.

A Hatóság szervezete integritásával és a közbeszerzések átláthatóságának biztosításával egyaránt a korrupció megelőzésére és visszaszorítására törekszik, hiszen a közbeszerzések tisztaságának erősítése nem fejlődhet a szervezeti oldal korrupciós kockázatainak minimalizálása nélkül. A szervezeti integritás erősítése körében a Hatóság az elmúlt évek során integritási munkacsoportot alakítva felmérte és összegyűjtötte a szervezetét érintő korrupciós és integritási kockázatokat, javaslatokat tett azok elhárítására, majd hatékony intézkedéseket dolgozott ki és fogadott el.

Előzőekre figyelemmel az integritási szempontokat is szem előtt tartva került sor a Hatóság belső szabályzatainak felülvizsgálatára és megújítására, továbbá egy új, részletesebb, az ajándékok elfogadásának rendjére, a befolyásmentességre és az összeférhetetlenségre is nagy hangsúlyt fektető Etikai Kódex elfogadására. 2018 augusztusától a szervezet integritással kapcsolatos feladatait integritás-felelős koordinálja és látja el, valamint a kockázatkezelési terv és a szervezeti integritást sértő események

kezelésének rendje is kidolgozásra került. A szervezet korrupciós kockázatainak csökkentése érdekében a 2020. évben új beszerzési szabályzat is készült és már önálló szervezeti egység bonyolítja le a Hatóság beszerzési és közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos feladatait. Ezen túl, a korrupcióval szembeni állóképesség megerősítése céljából a Hatóság informatikai rendszerei is felülvizsgálatra kerültek, amelynek eredményeként a Hatóság új információbiztonsági technikákat vezetett be.

A Hatóság ugyanakkor nem csak a szabályozási eszközök és a technikai feltételek biztosításával, hanem munkatársai képzésével is biztosítani kívánja a korrupciómentes, integritásra nagy hangsúlyt helyező szervezeti működést, ezért valamennyi kollégát kötelezően érintő integritási képzésen felül a további képzésre kötelezett munkatársak időről időre a korrupcióellenes szemléletet erősítő integritás, integrált kockázatkezelési, büntetőjogi, adatvédelem és információbiztonság témájú elméleti és gyakorlati képzéseken, tréningeken vesznek részt.

A Közbeszerzési Hatóság a hatásköréből fakadó kötelező feladatai ellátásával is elősegíti a közélet tisztaságának biztosítását és támogatja a korrupció megelőzését. A Hatóság törvényben rögzített alapvető feladatai közé tartozik a közbeszerzési folyamatok figyelemmel kísérése, a jogszerű közbeszerzési magatartások támogatása és a közbeszerzési eljárások törvényességének ellenőrzése.

Szabálytalanság gyanúja esetén a Közbeszerzési Döntőbizottság jár el, nagy hangsúlyt fektetve arra, hogy súlyos jogsértés esetén jelentős bírságot szabjon ki, míg egyéb esetekben segítő jelleggel lépjen fel, mely következetes bírságolási gyakorlat a közbeszerzési eljárások résztvevőit az eljárások jogszerű lefolytatására ösztönzi. A Hatóság szigorú ellenőrzési tevékenységének is köszönhetően a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások száma folyamatos csökkenést mutat.

A Közbeszerzési Hatóság 2015 novembere óta - Európában is unikális módon - az eljárások eredményeként megkötött szerződések módosítását és teljesítését is ellenőrzi. Az ellenőrzés kiterjed annak vizsgálatára is, hogy a teljesítésben résztvevő gazdasági szereplők

valóban rendelkeznek-e kellő kapacitással a szerződés teljesítéséhez, sőt, a Közbeszerzési Hatóság munkatársai akár helyszíni ellenőrzést is végezhetnek.

A Hatóságnak szintén fontos feladata a közbeszerzési hirdetmények ellenőrzése, mely a közbeszerzési eljárás folyamatába épített, többlépcsős ellenőrzési rendszer kiemelkedően fontos eleme. A Közbeszerzési Hatóság az ügyfélbarát ügyintézés jegyében igyekszik elősegíteni a jogszerű hirdetmények benyújtását, ezért a Hatóság munkatársai az év valamennyi munkanapján rendelkezésre állnak a hirdetményekkel kapcsolatos általános és egyedi kérdésekkel, valamint telefonos megkeresésekkel összefüggésben is.

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) akkreditációs eljárását követően 2020 októberében a Hatóság a Hivatalos Statisztikai Szolgálat (HSSZ) tagja lett, így a hazai közbeszerzésekkel kapcsolatos statisztikai adatok egyedüli, hiteles szolgáltatójává vált. Előzőek erősítik az átláthatóságot és a Hatóság által készített statisztikai kimutatásokba vetett közbizalmat.

A Hatóság - korrupció elleni tevékenysége körében - működéséből és feladataiból adódóan is a prevencióban hisz, ezért a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakítását és elterjesztését tudásbázisként elősegítve számos olyan feladatot is ellát, melyek a társadalmi szemlélet formálását és a szakértői ismeretek bővítését szolgálják. 2020-ban a járványügyi helyzet által előidézett nehézségek ellenére is folytatódott a közbeszerzési jogalkalmazás támogatása és a helyes joggyakorlat elterjesztése a Közbeszerzési Hatóság által szervezett online konferenciákon, tematikus képzéseken.

A közbeszerzések átláthatóságát a Hatóság számos digitális eszközzel is erősíteni kívánja. A „szolgáltató hatóság” koncepció jegyében a szervezet folyamatosan fejleszti a www.kozbeszerzes.hu honlapot, mely egy egyszerűen működő, informatív és felhasználóbarát felületként napjainkra bármilyen külső, közbeszerzési tárgyú megkeresésnek korszerű módon eleget tud tenni. 2017 májusa óta érhető el a Napi Közbeszerzés elnevezésű mobilapplikáció, hasznos

és hatékony segítséget nyújtva a közbeszerzési aktualitások nyomon követéséhez és a hatályos joganyagban való eligazodáshoz.

2020 szeptemberében elindult a Közbeszerzési Anonim Chat (KAC), lehetőséget biztosítva arra, hogy a Hatóság munkatársaival bárki anonim módon osszon meg információkat közbeszerzési jogsértésekről. A chat a nap 24 órájában működik, a zárt felületen pedig csak a Hatóság kijelölt szakemberei férnek hozzá a beszélgetésekhez.

A Közbeszerzési Hatóság nagy hangsúlyt helyez a közbeszerzésekben érintett szervezetekkel, állami szervekkel való szoros szakmai együttműködésre is, így több együttműködési megállapodást kötött azon célból, hogy előmozdítsa a szervezetek közötti együttműködést, a közbeszerzési jogterület tudásbázisának kialakítását és további fejlesztését, amely megállapodások a Hatóság honlapján elérhetőek.

A 2020–2022 közötti időszakra szóló, középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról szóló 1328/2020. (VI. 19.) számú Kormányhatározat több, a korrupció elleni küzdelemért különös felelősséget viselő szervezetet szólít meg, köztük a Közbeszerzési Hatóságot is. A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia rendelkezéseire tekintettel a Hatóság megújította együttműködési megállapodásait és fűzte szorosabbra szakmai kapcsolatait (többek között: GVH, Megyei Jogú Városok Szövetsége, NAV, Kormányhivatalok, NÉBIH), illetve új együttműködési megállapodást kötött a Legfőbb Ügyészséggel és a Magyar Nemzeti Bankkal.

A Hatóság a hatályos együttműködési megállapodások aktualizálása és az újonnan megkötött megállapodásainak előkészítése során egyaránt arra törekedett, hogy a dokumentumokban hangsúlyt kapjanak a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia által megjelölt célok, valamint azok végrehajtásának szakpolitikai eszközökkel történő támogatása.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) 2016-ban csatlakozott az állami szervek korrupcióellenes együttműködéséhez, megerősítve ezzel elkötelezettségét az integritásalapú szervezeti kultúra fejlesztése, az értékorientált működés megvalósítása iránt.

Az MNB a feladatai hatékony elvégzését és az integritást biztosító szervezeti struktúrát alakított ki, emellett folyamatosan fejleszti a szervezeti és működési rendre vonatkozó szabályrendszerét. A jogszabályi rendelkezések alkalmazásán túl Alapokmányában, Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájában, valamint Etikai Kódexében is rögzítette az értékek és elvek melletti elkötelezettségét.

Az MNB e szemlélet alapján működik közre a feladatkörébe tartozó tevékenységeket illetően a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia megvalósításában. Az Állami Számvevőszék által kialakított integritásmodellre támaszkodva lép fel a jogi és etikai normákat esetlegesen megsértőkkel szemben és olyan megelőző eszközöket alkalmaz, amelyek az integritás megerősítését, valamint a korrupció megakadályozását szolgálják.

A jegybank elkötelezett a feladatellátás teljes átláthatósága mellett. Az MNB-nél a szervezeti kultúra szerves része az integritás, a korrupció megelőzése, hiszen csak így biztosítható a pénzügyi közvetítőrendszer hatékony működése.

2024-ben ünnepeljük a Magyar Nemzeti Bank alapításának századik évfordulóját. Popovics Sándornak, az MNB első elnökének egész élete során követett elve volt, hogy *„konzervatívnak kell lenni az*

elvekben és haladónak a feladatok felismerésében és teljesítésében”. Ez jól kifejezi azt az összetartozást, ami a stabil értékrendi alap és az adott kor kihívásaira felelni képes kreativitás, innováció között fennáll.

Az MNB ezt az intézményi önazonosságot határozta meg, amikor belső normarendszerként Alapokmányt adott közre. Ezzel az MNB újrafogalmazta küldetését, jövőképét, alapértékeit, valamint kiemelt stratégiai és intézményi céljait. Ez a hitvallás szól az MNB-nek a társadalomban, az intézményrendszerben és a polgárok, hazai vállalkozások életében, működésében betöltött helyéről és szerepéről. Az Alapokmány ugyanakkor egyszerre a „jó kormányzás stratégiája” és intézményi stratégia, valamint belső „alkotmányos kerete” is a jegybanki működésnek. A jegybank tevékenységének két legfőbb pillére a függetlenség és a felelősség, amely alapértékként szolgál valamennyi döntése meghozatalában.

Az MNB-ben 2019-től önálló compliance szervezeti egység működik, amelynek szakértői kiemelt figyelmet fordítanak az integritásra és a korrupció megelőzési tudatosság erősítésére a szervezeti kultúrában.

Az MNB 2021-ben megújította Etikai Kódexét. Az egyes szakterületek feladatellátására vonatkozó belső szabályok a munkafolyamatokhoz kapcsolódóan határoznak meg további etikai követelményeket, valamint az egyes szakterületek a munkájuk során figyelembe veszik az önszabályozó szakmai testületek rájuk vonatkozó üzletviteli etikai, magatartási kódexeinek rendelkezéseit is.

Az MNB kiemelt figyelmet fordít az integritási képzésekre, gondoskodik az integritásszemléletű kultúra fejlesztéséről, amely a munkatársak részére nem pusztán ismeretátadást, hanem belső meggyőződésből fakadó formálódást, a jegybanki kultúrával való azonosulást is jelent.

Az MNB a belső kontrollokat értékelő Integrált Bizonyosság Programot működtet. A belső kontrollfunkciókat ellátó szervezeti egységek (belső ellenőrzés, működési kockázatkezelés, compliance) horizontális együttműködésével megvalósuló program célja egy adott

folyamat vagy tevékenység kockázati kitettségének és kontrollkörnyezetének feltérképezése és validálása, a kontrollok erősítése. Az értékelés eredménye alapozza meg a javaslatokat a jegybank kontrolltevékenységének fejlesztésére.

Az MNB felügyeleti területének alapvető küldetése a magyar pénzügyi rendszer stabilitásának támogatása és mélyítése, amelynek elengedhetetlen feltétele az intézmények prudens működésének biztosítása a folyamatos felügyelés és az ellenőrzési eljárások segítségével.

A felügyelési folyamatok keretében elkülönítetten történik a felügyelői és a jogérvényesítési tevékenység. Alapelv, hogy a munkafolyamatok egyes fázisait más-más vezetők irányítása alatt dolgozó ügyintézők végezzék, számos vezetői kontrollponttal és a döntéseknél a „négy szem” elvének, valamint a munkatársak rotációjának érvényesítésével.

Az MNB a vonatkozó jogszabályok szerint a hatósági eljárásaiban sikeresen alkalmazza az elektronikus ügyintéризést, valamint a felügyelési belső folyamatok hatékonyabb kontrollálásáért 2020 januárjától egységes feladat- és erőforrás monitoring rendszert vezetett be.

Az integritást sértő, korrupció lehetőségét is felvető kockázatok csökkentése érdekében az MNB felügyeleti területe 2020 márciusa óta közel tucatnyi vezetői körlevélben mutatott irányt a pénzügyi piacok (pénzpiac, tőkepiac, biztosítási piac, pénztári piac) résztvevőinek, egyebek közt pl. a banki, biztosítói osztalékfizetés, változó vezetői vagy munkatársi javadalmazások vagy éppen részvény-visszavásárlások témáiban.

Az MNB visszaélés bejelentési rendszert működtet a pénzügyi piacok átlátható működésének biztosítása, a fogyasztók védelme, továbbá a nem kívánt folyamatok és jogszabálysértő szereplők kiszűrése érdekében.

A teljes hazai pénzügyi piacon a korrupció ellen hat az azonnali fizetési szolgáltatások bevezetése, illetve a digitális fizetési formák terjedése, amelyet az MNB szabályozási, felügyelési munkával ösztönöz. Nem véletlen, hogy a stabilitást, az integritást és a bizalmat kiemelt értéként megfogalmazó, új, 2025-ig kitekintő felügyeleti stratégia fontos alappillére a digitalizáció előmozdítása.

A felügyelt intézményeken belüli belső kontrollok erősítésére is nagy hangsúlyt fektetett az MNB az elmúlt időszakban. A jegybank a folyamatos felügyelés és a vizsgálatok során is, az intézmények compliance tudatosságát növelve törekszik a felügyelt intézmények belső védelmi vonalainak erősítésére.

A fenntarthatóság előmozdítása ma már nélkülözhetetlen az élet minden területén. A versenyképesség legfontosabb iránytűje is a hosszútávú fenntarthatóság, amelynek következetes képviselője az MNB egyik fontos feladata. A fenntarthatóságot célul kitűző közgazdasági szemléletbe beépülnek a gazdaság fejlődését, a növekedést, valamint a környezeti értékeket szem előtt tartó elemek. A gazdaság és a pénzügyek területén a tevékenységek etikus jellege – e tevékenységek saját belső természete szerint – azok lényegéből kell, hogy fakadjon. A szakmaiság és az etika nélkülözhetetlen és egyben elválaszthatatlan követelmények a közjót szolgáló gazdaság és pénzügyek működtetésében.

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

A nemzeti versenyhatóság piacgazdaság működésében betöltött feladata, hogy a köz érdekében eljárva, a hosszú távú fogyasztói jólétet és így a hazai vállalkozások versenyképességét is növelve érvényt szerezzen a verseny szabadságát és tisztaságát biztosítani hivatott jogszabályi előírásoknak. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a rendelkezésére álló hazai és uniós jogalkotási folyamatoknak köszönhetően 2021-ben is bővült eszközeivel támogatja a piaci versenyt, vagy ahol verseny nem lehetséges, illetve nem a legjobb eredményt adja, elősegíti a verseny megteremtésére vagy pótlására hivatott állami szabályozás kialakítását.

A GVH 2020 tavaszán hivatalba lépett elnöke, Rigó Csaba Balázs kezdeményezésére szorosabbra fűzte együttműködését a korrupció elleni küzdelemben részt vevő államigazgatási szervekkel és ennek folyományaként a Gazdasági Versenyhivatal 2020 őszén csatlakozott a korrupcióellenes intézményközi összefogáshoz. Az integritás, a közélet tisztasága olyan értékek, amelyeket a GVH-nak is mindenek felett biztosítani kell működésében, hiszen csak így garantálható, hogy beavatkozásai a torzítatlan verseny érvényesülését eredményezzék a piacokon.

A GVH szervezeti integritás megerősítése érdekében tett lépései:

- 2020-ban a GVH a felülvizsgált középtávú intézményi stratégiájában rögzítette az integritás erősítését, antikorrupciós szempontok alapján megújította beszerzési szabályzatát.

- 2021-ben a GVH új, szigorúbb elvárásokat támaztó etikai szabályzatot fogadott el és integrált kockázatkezelési szabályzatát is megújította.

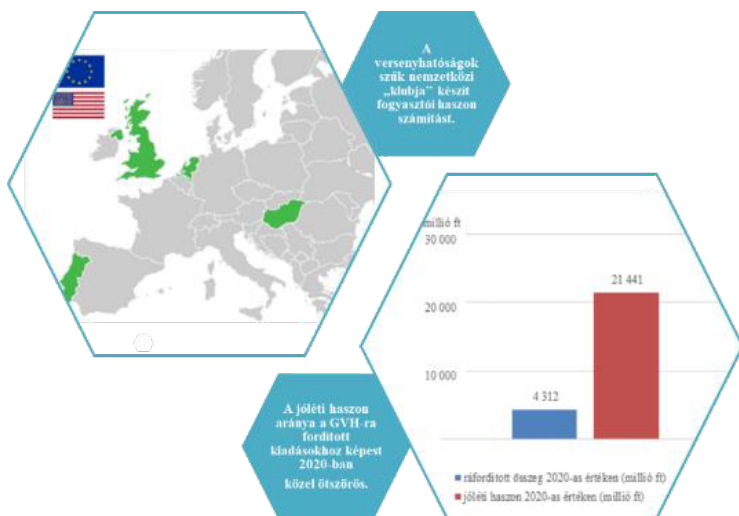
A GVH tevékenysége három pillérre épül:

- Versenyfelügyelet: a versenyjogi eljárásokata kartellek felszámolásában 2016 óta a Világbank és az ICN (Nemzetközi Versenyhálózat) által elismert anonim Kartell Chat lehetőség, valamint az évente mintegy 30 előzetes bírói engedélyhez kötött helyszíni kutatás során, a legmodernebb forensic eszközökkel gyűjtött és elemzett elektronikus adat segíti.
- Versenypártolás: proaktív jogszabály-véleményezési és kezdeményezési fellépés jellemzi a GVH-t. 2020-ban a Gazdaságvédelmi Operatív törzs számára 23 javaslatot tett és 12 jogszabály-tervezetet véleményezett a nemzeti versenyhivatal. A GVH nemzetközi szintéren is aktív, kezdeményező: az Európai Versenyhálózat (ECN) Együttműködés és Due Process munkacsoport társelnöke, valamint az ICN Kartell Munkacsoport Jogi Keretrendszer alcsoportjának társelnöke 2016 óta.
- Versenykultúra fejlesztés: az aktív kommunikáció, a félévenkénti gyorsjelentések és a kampányok szervezése mellett a GVH szakemberei folyamatosan tartanak előadásokat szakmai fórumokon. Az OECD együttműködésével nemzetközi oktatási központot (OECD-GVH ROK), melynek szemináriumai 18 közép-kelet európai ország számára érhetőek el. A hatóság tájékoztató kiadványokkal segítik a közbeszerzési eljárások ajánlatérőit.

Eljárásai során a GVH Versenytanácsa a fogyasztói jólétet növelő vállalatokra ösztönzi az eljárás alá vont vállalkozásokat. Évről évre csökken a GVH ügyzáró döntéseivel szemben benyújtott jogorvoslatok aránya, ami szintén azt támasztja alá, hogy érdemes együttműködni a GVH-val.

A GVH fellépésének jóléti haszna

A Gazdasági Versenyhivatal 2013 óta készít ún. ex ante impact assessment elemzést, amely óvatos becsléssel számszerűsíti, hogy mekkora a beavatkozással zárult fúziós, a jogsértés megállapításával zárult kartell és erőfölényes ügyekből (így pl. a közbeszerzést érintő jogsértésekből) származó közvetlen fogyasztói jóléti haszon mértéke és aránya.

A GVH azon versenyhatóságok szűk nemzetközi köréhez (pl. USA, EU, UK, NL, PT) tartozik, amelyek jóléti hatáselemzést készítenek. 2020-ban 21 441 millió forint volt (folyó értéken) az elért jóléti haszon mértéke, amely a nemzeti versenyhatóság 2020-as elemi költségvetésének közel ötszöröse.

A nemzeti versenyhatóság célja továbbra is az államigazgatási szervekkel szemben támasztott korrupcióellenes követelmények minél hatékonyabb és széleskörűbb teljesítése. A GVH gyorsan reagálni képes nemzeti hatósággá kíván fejlődni, amely aktívan lép fel a versenyt torzító piaci magatartásokkal szemben. A nemzeti versenyhatóság célja olyan hasznok elérése, amelyek társadalmi szinten is jól mérhetőek és érzékelhetőek.

További tevékenységek

Meghozott intézkedések – kormányrendeletek és kormányhatározatok

- **1104/2012. (IV. 6.) Korm. határozat**

a Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programjáról - A Program fő célja a közigazgatási és a közszolgáltatási korrupciós jelenségek visszaszorítása, az ellenállóképesség növelése.

- **50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet**

az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről - A kormányrendelet kötelezi a kormány irányítása vagy felügyelete alatt álló államigazgatási szerveket, hogy évente felmérjék a működésükkel kapcsolatos integritási és korrupciós kockázatokat és az alapján a kockázatok kezelésére éves korrupció-megelőzési intézkedési tervet fogalmazzanak meg. Előírja emellett minden hatálya alá tartozó szervezet részére, hogy nevezzen ki egy integritás tanácsadót a jogszabályban meghatározott feladatok ellátására.

- **1336/2015. (V.27.) Korm. határozat**

a Nemzeti Korrupcióellenes Program és azzal összefüggő intézkedések 2015-2016. évre vonatkozó terve elfogadásáról.

- **187/2016. (IV. 25.) Korm. rendelet**

az egyes kormányrendeleteknek a belső kontrollrendszer és az integritásirányítási rendszer fejlesztésével összefüggő módosításáról – A kormányrendelet még jobban hangsúlyozza az integritási szempontok érvényesülését. E szerint a költségvetési szerv vezetőjének felelőssége olyan belső kontrollrendszer kialakítása,

amely minden tevékenységi kör esetében alkalmas az etikai értékek és az integritás érvényesítésének biztosítására. A kormányrendelet kiemeli, hogy a belső kontrollrendszer a szervezet „minden tevékenységi körére” kiterjed (vagyis az nem csupán pénzügyi, gazdasági ellenőrzésre irányul), emellett megjelent annak szövegében az integritás kifejezés, ami eddig tartalmának körülírásával szerepelt csupán. A módosítás bevezeti a költségvetési szerveknél az integritásmenedzsment működtetésének kötelezettségét, továbbá új fogalomként rögzíti a szervezeti integritást sértő esemény kifejezést. E fogalomba minden olyan esemény beletartozik, amely a szervezetre vonatkozó szabályoktól, valamint a jogszabályi keretek között a költségvetési szerv vezetője és az irányító szerv által meghatározott szervezeti célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek megfelelő működéstől eltér. A rendeletmódosítás a korábbinál hangsúlyosabbá teszi a folyamatalapú megközelítést a szervezet irányításában. Ez azért is fontos, mert a folyamatok felmérése és rendszerezése adja az alapját a kockázatmenedzsmentnek és a monitoring rendszernek, amelyek a megfelelő belső kontrollrendszer kialakításának elsődleges feltételei. Bevezeti az integrált kockázatkezelési rendszert.

- **1239/2017. (IV. 28.) Korm. határozat**

a Nemzeti Korrupcióellenes Programmal összefüggő intézkedések 2017-2018. évre vonatkozó terve elfogadásáról.

- **39/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet**

a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszeréről.

Megalkotott korrupcióellenes stratégia

- **1328/2020. (VI.19.) Korm. határozat**

a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról

A korábbi korrupcióellenes stratégiák fő elemei a szabályalapú beavatkozásokon alapultak és a jogszabályi környezet felülvizsgálatát, egyes jogintézmények újragondolását irányozták elő. Figyelemmel az elmúlt évek jogalkotására, a Stratégiában már nem jut ilyen hangsúlyos szerephez a jogalkotás, ugyanis a közelmúltban megalkotott anyagi jogi és eljárási jogi kódexekben biztosított eszközök hatékonysága a jogalkotás során felhasznált információk alapján megfelelő. Ezt csak hosszabb időtáv empirikus tapasztalatai alapján lesz majd indokolt felülvizsgálni. Erre tekintettel a Stratégia nagyobb hangsúlyt helyez a szervezetek, különösen az államigazgatási szervek működésében rejlő korrupciós kockázati tényezők azonosítására, és azok jelentős csökkentésére, az e-közigazgatásban rejlő technológiai lehetőségek korrupció elleni küzdelem érdekében való felhasználhatóságára.

Elindított korrupcióellenes programok

Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programja (2012-2014), amely jelentős lépés volt, hiszen korábban nem volt ilyen jellegű kormányzati szintű stratégiai tervdokumentum. A program már nemcsak a büntetőjogi eszközöket hangsúlyozta, hanem kiemelt szerepet kapott benne az értékalapú megközelítés is: a korrupció megelőzése és az integritás erősítése is.

Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programja (2015-2018). Az NKP túlmutatott a Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programján azzal, hogy a közszolgáltatón túl az üzleti élet szereplői és a lakosság körében is célul tűzte a szemléletformálást, a korrupcióval szembeni ellenálló képesség növelését.

Bevezetett integritás kontrollok

2011

A Központi Nyomozó Főügyészség megerősítése - Korrupció Elleni Ügyek Osztályának létrehozása.

2012

OBH a Bírósági Integritás Munkacsoport.

Zöld Könyv az állami szerveknél kötelező etikai követelményekről, amely útmutatóul szolgált ahhoz, hogy a 2012-ben létrejött közszolgálati hivatásrendi köztisztviselők, illetve a költségvetési szervek saját szervezetükre szabva elkészíthessék saját hivatásrendi, valamint szervezeti etikai kódexüket. Ennek megfelelően 2013-ban valamennyi jogállási törvény hatálya alá tartozó személyi állomány vonatkozásában elkészültek a hivatásetikai kódexek.

2014

Kúria Belső Kontroll Kézikönyve. Leírja az intézmény működésének ellenőrzési nyomvonalát, valamint nyomon követhetővé teszi az igazgatási folyamatok felelőseit, a határidők betartását.

Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe.

Bírói Etikai Kódex. A kódex hatálya a Magyarországon dolgozó bírákra terjed ki, de az Európa Tanács ajánlásai és irányelvei alapján tartalmaz előírásokat és iránymutatásul szolgál az igazságügyi alkalmazottak, ügyészek, ülnökök számára egyaránt. A kódex hét cikkben foglalja össze az elvárásokat, a függetlenség, az összeférhetetlenség, a méltóság, a gondosság, a tisztesség, a tisztelet, és az együttműködés elve köré csoportosítva őket.

Ügyészségi etikai kódex

2016

A Közbeszerzési Hatóság elfogadja a Közbeszerzési Etikai Kódexet, melynek célja iránymutatást adni a közbeszerzési eljárások résztvevőinek – ajánlatkérőknek és gazdasági szereplőknek egyaránt – arról, hogy miként tanúsíthatnak a közbeszerzési eljárások során etikus magatartást, ezzel is hozzájárulva a közpénzek hatékony felhasználásához, a közvagyon védelméhez, a közbeszerzési eljárások tisztaságához.

OBH elnöki utasítás az integritási szabályzatról

2017

Kúria megújult integrált kockázatkezelés és az integritást sértő események kezelésének eljárásrendje

2019

A Magyar Nemzeti Bank létrehozta az integritásfejlesztéssel is foglalkozó compliance szervezeti egységét.

2020

A Magyar Nemzeti Banknál egységes feladat- és erőforrás monitoring rendszer segíti a pénzügyi közvetítőrendszer hatékony felügyeletét. A pénzügyi rendszer stabilitását és a bizalmat célul kitűző felügyeleti stratégia alappilléreiként határozta meg a digitalizációt és az integritás fejlesztését.

2021

A Magyar Nemzeti Bank megújította Etikai Kódexét.

Képzési programok

2012

A korrupció témaköre bekerül a Nemzeti Kerettantervbe.

Az OECD „Education for Integrity” című kiadványa két helyen is hivatkozik Magyarországra, mint jó tagállami példára, mivel a közoktatás keretei között hangsúlyt kíván fektetni a korrupció elleni ismeretek oktatására.

Az Állami Számvevőszék és a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) 2012. június 28-án aláírt együttműködési megállapodása keretében kötelezettséget vállal az integritás alapú közigazgatási kultúra fejlesztésére. Az NKE Továbbképző Intézetében megkezdődik az integritás tanácsadók képzése. A szakértők képzésének célja az integritásirányítási rendszer bevezetésének támogatása a közigazgatásban. Olyan közigazgatási szakemberek továbbképzése, akik a korrupció és a visszaélések kockázatának

csökkentésén, megelőzésén keresztül támogatni tudják egy közigazgatási szervezetben az integritásirányítási rendszer erősödését.

2016

„Vezetés a közjó szolgálatában – Közpénzügyi gazdálkodás és menedzsment” - közpénzügyi menedzsment megújításához kapcsolódó tananyag és képzési program kidolgozását az Állami Számvevőszék stratégiai partnereivel, a Magyar Nemzeti Bankkal, illetve a Miskolci Egyetemmel együttműködve valósította meg.

2020 – 2021

Az Állami Számvevőszék a hazai integritásirányítási rendszer értékelésére az Integritás Felmérés keretében kidolgozott elveket és módszereket ellenőrzési tevékenységbe integrálta és a teljes közszférára kiterjesztette.

Az integritást fejlesztő, tudásmegosztó események

A korrupció elleni küzdelemben együttműködő szervezetek a közös nyilatkozat célkitűzéseivel összhangban 2011-2021 között közel száz előadás keretében támogatták az integritás alapú közigazgatási kultúra megerősítését. Az intézmények részt vettek a hazai közintézmények integritásirányítási rendszerének megerősítése érdekében indított országos előadássorozatokon, konferenciákon, eseményeken. Támogatták a Belügyminisztérium, a Nemzeti Védelmi Szolgálat és a Külgazdasági és Külügyminisztérium integritás és korrupció elleni küzdelem fókuszú előadássorozatát is.

2013

ÁSZ-KIM országos konferencia sorozat (19 megye és Budapest főváros), „Belső kontrollok és integritás az önkormányzatoknál”. Célja az önkormányzatoknál a magasabb szintű rendezettség kialakításának elősegítése, valamint a polgármesterek, a jegyzők és a pénzügyi vezetők figyelmének felhívása a belső kontrollrendszerek működtetésének jelentőségére és az integritás erősítésére, továbbá, hogy a törvényességi felügyeletet ellátó kormányhivatalok

közreműködésével biztosítsák az ellenőrzési tapasztalatok megismerhetőségét.

2016

„5 éves a korrupcióellenes együttműködés” - Állami Számvevőszék

2017

ÁSZ integritás önértékelés elvégzése az IntoSaint értékelés gyakorlatát és módszertanát használva.

Kiadványok, tudástermékek

2011-2019

Integritás felmérés és jelentés a közszféra integritási helyzetéről

2017-2019

Integritás felmérés és jelentés a köztulajdonba álló gazdasági társaságok integritási helyzetéről

2015-2021

Integritás öntesztek

2016

Európai Unió projekt értékeléséről (öntesztjéről), valamint a nagyberuházások integritási kockázatainak és az azt kezelő kontrollok kialakításának értékeléséről szóló ÁSZ elemzések

2011-2021

Pénzügyi Szemle: a Pénzügyi Szemle, az Állami Számvevőszék kétnyelvű, közpénzügyi, tudományos folyóirata az elmúlt években négy alkalommal is a korrupció megelőzését, illetőleg az integritás megerősítését állította fókuszba. A lapszámokban ezen felül önálló tanulmányként is megjelentek az aktuális kutatási és elemzési eredményeket megjelenítő tanulmányok, összesen 11 korrupcióval,

integritással, illetve az ezzel összefüggő kontrollrendszerekkel foglalkozó publikációt jelent meg. A legfrissebb tanulmányokat a 2018-as évfolyam negyedik, valamint a 2019-es évfolyam harmadik számában közölte. 2021-ben jelenik meg a Pénzügyi Szemle új tudományos periodikája. A PSZ Tematikus Füzetek első száma a világjárvány hatását és az általa kiváltott jelenségeket vizsgálja, többek között integritás szempontból.

2017

Az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank „Vezetés a közjó szolgálatában – Közpénzügyi gazdálkodás és menedzsment” címmel adott ki az etikus vezetőképzésről tankönyvet.

Az Állami Számvevőszék és a Budapesti Corvinus Egyetem a Köz-Gazdaság c. szakfolyóiratban integritás fókuszú különszámot jelentetett meg. A különszám a hazai integritás kutatás legfrissebb eredményeit mutatta be, az Állami Számvevőszék Integritás Felmérésének, valamint a BCE Korrupciókutató Központjának tapasztalatai alapján.

KÖZÖS NYILATKOZAT

az állami szervezeteknek a korrupció elleni küzdelemben való együttműködéséről

Tudatában annak, hogy a korrupció elleni küzdelem közös társadalmi ügyében az állami szervekre különös felelősség hárul, e nyilatkozat aláírásával kinyilvánítjuk a korrupció elleni küzdelem iránti elkötelezettségünket.

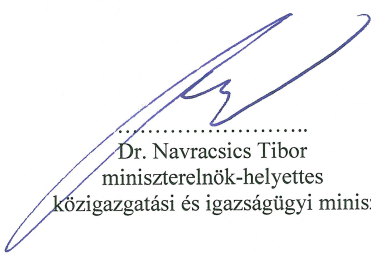
Az állami szervek a köz szolgálatára hivatottak és hivatásukat csak akkor képesek betölteni, ha áthatják működésüket a köz szolgálatából következő értékek: a szakmai felkészültség, a pártatlanság és elfogulatlanság, az erkölcsi fedhetetlenség, valamint a közérdekek előtérbe helyezése az egyéni érdekekkel szemben. Mi ezen értékek mellett hivatali eskünk letételével is elköteleztük magunkat, és minden erőnkkel azon vagyunk, hogy az általunk vezetett szervezet működésében érvényre juttassuk ezeket.

A korrupció elleni küzdelemből valamennyi állami szervnek ki kell vennie a részét, ennek elsődleges terepe a szervezet korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítése.

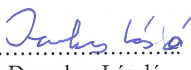
E nyilatkozat aláírásával személyes erkölcsi kötelezettséget vállalunk az általunk vezetett állami szerv korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, és a rendelkezésre álló legkorszerűbb eszközökkel történő fejlesztésére és felhívjuk a többi állami szerv vezetőjét is a csatlakozásra.

A korrupció elleni állami fellépés hatékony információs és koordinációs mechanizmusainak létrehozása érdekében – az általunk vezetett állami szerv alkotmányos jogállásának megfelelő módon és tartalommal – szándékunkban áll részletes együttműködési megállapodást kötni a korrupció elleni küzdelemben kiemelt felelősséget viselő más állami szervek vezetőivel.

Budapest, 2011. november 18.

.....
Dr. Navracsics Tibor
miniszterelnök-helyettes
közigazgatási és igazságügyi miniszter

.....
Domokos László
elnök
Állami Számvevőszék

.....
Dr. Polt Péter
legfőbb ügyész

.....
Dr. Baka András
elnök
Legfelsőbb Bíróság

